

Onderwerpen voor input MJP 2018-2022 vanuit gemeenten en provincie

Gronings Perspectief, derde rapport

De belangrijkste conclusie uit het onderzoek is dat er een causaal verband is tussen het hebben van schade en de aantasting van de ervaren veiligheid van bewoners en daarmee ook hun gezondheid en dagelijks functioneren. Daarnaast spelen ook onrechtvaardigheid en gebrek aan vertrouwen een rol in de ondermijning van veiligheidsgevoelens. Belangrijk leerpunt is om de problematiek niet vanuit een abstracte/technisch risicobenadering te bekijken, maar ervaren veiligheid en gezondheid centraal te stellen in de aanpak. Daarnaast wordt gewezen op het belang van heldere en eerlijke communicatie en procedures.

De belangrijkste aanbevelingen:

1. Stel schade centraal. Voorkom schade en stel schade centraal bij het opstellen van protocollen en risicobenadering. En dus niet alleen uitgaan van aardbevingsrisico.
2. Ontzorg bewoners bij schadeafhandeling en verstrek eerlijke en betrouwbare informatie. Duidelijk zijn over de veiligheid van woningen en de risico's voor bewoners. Opvallend in het rapport is dat veel mensen (10-20%) schade niet melden omdat ze geen zin hebben in het 'gedoe' rondom schadeafhandeling.
3. Plan van aanpak om de geconstateerde gezondheidsproblematiek aan te pakken, in samenspraak met organisaties die al op dit vlak actief zijn (en wijs hierbij regievoerders aan). Maak organisaties in de regio bekend met de gevolgen van schade voor veiligheidsgevoelens en gezondheid (zorg, werkgevers, middelveld en bevolking). Gebruik sociale verbanden die er al zijn.
4. Wees alert op de (toekomstige) versterking. De gevolgen voor veiligheidsgevoelens en sociale cohesie in gemeenschappen kunnen groot zijn. Belangrijk is ook: duidelijk communiceren over verschillen tussen schadeherstel, aanpak HRBE en versterking (uit onderzoek blijkt dat mensen de verschillen niet kennen).

Voorstellen voor MJP:

1. Vervolgonderzoek *Gronings Perspectief* naar de effecten van de versterking: Welke factoren en aspecten van versterking zijn effectief in het ontzorgen en verhogen van weerbaarheid van bewoners, welke vergroten kwetsbaarheid en vragen om mogelijke bijstelling van de aanpak.
2. Betere communicatie, eerlijk en helder zonder schijnzekerheden, bewoners beter betrekken en aansluiten bij hun belevingswereld (zie ook onderwerp volgende pagina).
3. Aandacht voor (psychische) hulp aan bewoners, weerbaarheid en buurtcohesie (bijv. via leefbaarheidsprogramma's, GGD, GGZ).

Met verschillende van jullie is gesproken over het voorkomen van psychosociale klachten bij versterken. Na de kennistafel leefbaarheid (resultaat van die middag wordt binnenkort verwacht), de rapportages vanuit Gronings Perspectief (groningsperspectief.nl voor meer info) is nogmaals duidelijk dat de versterkingsoperatie veel van mensen gaat vragen.

Achtergrond

Psychosociale gezondheid, weerbaarheid, absorptievermogen, preventieve gezondheid, resilience, draagkracht en wellbeing. Diverse benamingen, veelal met dezelfde strekking, gebruikt door diverse partijen.

Er zijn diverse losse initiatieven:

1. Onderzoeksvragen/offertes (bv verlenging Gronings Perspectief, Nivel)
2. Interventies (bv Menzis, aardbevingscafés)

Lokaal (gemeenten/ sociale teams) en regionaal (GGD, Menzis) wordt nagedacht hoe om te gaan met de problematiek.

1. er is niet één partij die DE kennis in huis heeft en/of mandaat om het voortouw te nemen.
2. een gezamenlijk kader/programma ontbreekt.

Doel

Grofweg gezegd is er behoefte aan:

1. Goede inzet voor alle bewoners (collectief en individueel)
2. Goede tools voor team Gebiedsgericht (bv geweldloze communicatie, agressietraining) om bewoners/bedrijven te ondersteunen

NCG heeft behoefte aan een afgewogen programma/kader op het gebied van psychosociale gezondheid en duidelijkheid over rollen van de verschillende partijen. Op die manier kan de best mogelijke inzet worden gepleegd en kan NCG bepalen welke inzet vanuit NCG nodig is. De kennistafel leefbaarheid heeft een eerste stap gedaan. Nu is een verdere verdieping nodig. Doel van deze bijeenkomst is brainstorm over de ideeën en richting. Uiteindelijke doel is een afgewogen programma. Het zal moeten landen in onder andere het meerjarenprogramma van de ncg 2018, maar mogelijk ook in jullie beleidsbegrotingen.

Graag nodig ik jullie uit om hierover met ons van gedachten te wisselen. Daarbij nodig ik nu gemeente-ambtenaren uit waarvan ik zelf weet dat zij er mee bezig zijn, mogelijk ontbreken er nog: nodig ze gerust uit. Deel dat dan even met ons.

Communicatie

(10)(2e)

Ten Boer

De huidige manier van communiceren vanuit de NCG is vrij traditioneel nl. met brieven en tijdens informatiebijeenkomsten met PowerPoint.

Daarnaast leert de ervaring dat de “zenders” vrij lang aan het woord zijn en er dus veel wordt “gezonden”. Daarna (of al tijdens de presentaties) volgen er veel vragen van bewoners. Dit geeft soms tijdsproblemen omdat de avond dan ten einde loopt met risico dat de bewoners toch nog niet tevreden zijn.

Veelal valt op dat er ook behoefte is aan een nagesprek.

Aangezien er een groot aantal onderwerpen c.q. informatieavonden allemaal hetzelfde zijn en dezelfde informatie betreffen zou dit ook op een andere manier gepresenteerd kunnen worden.

Het uitgangspunt: de bewoner centraal en denken vanuit zijn/haar perspectief komt dan, naar mijn idee, ook beter tot zijn recht.

Daarbij valt te denken aan:

- Tijdens bijeenkomsten direct respons vragen aan bewoners. Hiervoor zijn apps beschikbaar die daar goed voor kunnen worden gebruikt. Uitkomsten kunnen dan worden meegenomen naar volgende keren.
- Uitleg van het inspectieprogramma kan beter (met bijvoorbeeld een filmpje) worden uitgelegd. Dat kan dan korter en duidelijker en zal meer aanspreken dan een presentatie met ppt.
- Presentaties vanuit NCG veel korter en bondiger en veel meer tijd inruimen voor vragen en reacties van de bewoners. Daarbij bewoners zelf ook aanzetten tot stellen van vragen door te vragen of ze dit zo hadden verwacht, ze hiervan schrikken of ze zelf wensen en/of ideeën hebben over bepaalde zaken.
- Het minder technisch insteken. Het is nu m.n. technisch ingestoken en een constructeur legt vrij gedetailleerd uit wat er is bedacht om de woning te versterken maar dat zou in eerste instantie ook veel korter en algemener kunnen. Er kan bijvoorbeeld vermeld worden dat de woning licht, gemiddeld of zwaar versterkt zal moeten worden. Bij zwaar kan het dan gaan om: dak, verdiepingsvloer, begane grond vloer, muren en fundering. Dit globaal toelichten zou in eerste instantie voldoende kunnen zijn. Dan direct meer tijd gebruiken om met de bewoners in gesprek te gaan over wat dit voor hem/haar betekent en hoe die zich hieronder voelt.
- Tijdens het gehele proces ook duidelijker maken aan de bewoners wat de stand van zaken is en in welke fase zijn/haar woning nu zit en wat de vervolgstappen zijn. Nu ervaren ze het veelal als een black box. Er wordt geïnspecteerd en daarna gaan we een jaar weg en dan horen ze vrij technisch ingestoken wat er voor hun woning is “bedacht”.
- Dan nog een ideaalbeeld: als ik bij Bol.com iets bestel kan ik via “track en trace” het proces volgen. In hoeverre is het mogelijk dat bewoners dit ook kunnen voor hun versterking en ook voor hun schadep proces? Ik realiseer mij dat dit nog niet eenvoudig is aan te passen of te maken maar het zou een geweldige manier zijn om bewoners te informeren en ze kunnen dan zelf op elk gewenst moment nagaan wat de stand van zaken is.

Dit zou uitgewerkt kunnen worden door de communicatiemensen van de NCG ondersteund door (een aantal van) de gemeenten en de provincie.

Infra

(10)(2e)

Ten Boer

De NCG heeft onderzoek laten uitvoeren naar schades en veiligheid van alle infrastructuren binnen het aardbevingsgebied.

De conclusie is dat het veiligheidsrisico bij infra (in ieder geval voor gemeentelijke infrastructuur) laag is.

Wat blijft is dat er wel schades ontstaan als gevolg van gaswinning/aardbevingen. Volgens de NCG is dit en zaak die de infrabeheerder zelf moeten oplossen met de NAM.

Tijdens een overleg met infrabeheerders van de betreffende gemeenten is er gesproken over hoe we praktisch zouden kunnen omgaan met het door de NAM laten vergoeden van schades.

Daarbij is het zeer arbeidsintensief en niet efficiënt om dit van geval tot geval per infra soort met de NAM uit te onderhandelen.

Het is schier onmogelijk om bijvoorbeeld de discussie met de NAM aan te gaan als we een aantal rioolstrengen gaan vervangen om dan aan te geven wat de schade als gevolg van gaswinning is geweest.

Daarop kwam er vanuit Groningen de opmerking dat we dit eigenlijk gezamenlijk zouden moeten zien af te kopen.

Dit zou dan kunnen door van elke soort infra (riolen, wegen, kades, kunstwerken e.d.) te bepalen wat de levensduurverkorting is als gevolg van de gaswinning. Dit op geld te zetten en dit geld gezamenlijk te claimen bij de NAM.

Een alternatief is om te proberen om als aardbevingsgemeenten dit onder te brengen in de algemene uitkering zodat de aardbevingsgemeenten hiervoor vanuit het Rijk extra middelen verkrijgen.

Tijdens dit overleg heb ik ook ingebracht om dit mee te nemen in het binnenkort op te stellen MJP 2018 van de NCG.

Wat mij betreft zou daar het volgende in opgenomen kunnen worden:

De NCG zal in 2018 onderzoek laten uitvoeren om:

- Te komen tot de bepaling van de levensduurverkorting van de verschillende soorten infrastructuur als gevolg van aardgaswinning;
- Dit ook financieel te vertalen;
- Deze middelen ook aan de infrabeheerder te doen toekomen.

[aan te vullen met andere onderwerpen/input]

Gemeentesecretarissen

NCG heeft met de gemeentesecretarissen van de betrokken gemeenten gesproken naar aanleiding van enkele signalen over de knelpunten in de uitvoering van het scholenprogramma die relatie hebben met de gemeentelijk organisatie. Door de gemeentesecretarissen is aangegeven dat de uitvoering van het gehele meerjarenprogramma veel vergt van de gemeenten. De gemeentesecretarissen bereiden een notitie voor waarin voorstellen worden gedaan met betrekking tot de organisatie van de uitvoeringsaspecten van het meerjarenprogramma.
<kwartaalrapportage april 2017, p.26>